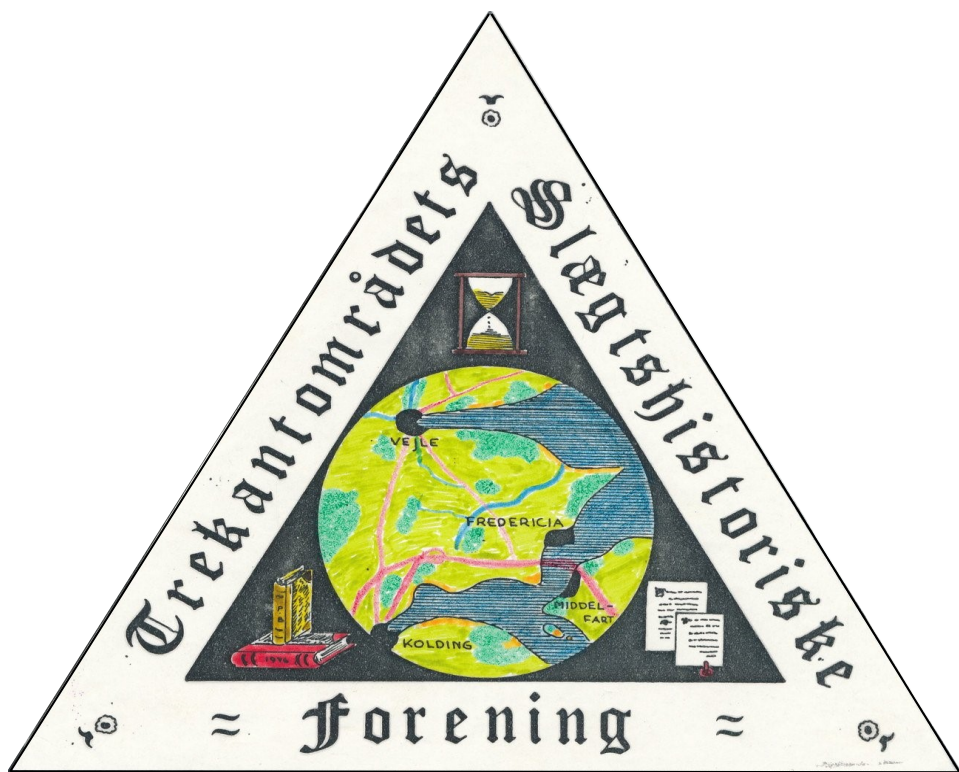

Slægts – Tidende

for
Trekantområdet

Udgivet af Trekantområdets Slægtshistoriske Forening

Nr.: 43

September

Sæson 2018/19

Bestyrelsen

Formand:	Jesper Ratjen, Majvænget 66, 6000 Kolding tlf. 7551 8063, e-mail: j.ratjen@stofanet.dk
Næstformand, sekretær:	Niels Nybo Jakobsen, Erritsøgårdvej 21, 7000 Fredericia tlf. 2243 2213, e-mail: nielsnybo56@gmail.com
Kasserer, bladudvalg:	Jonna Qvortrup, Prangervej 82, 7000 Fredericia tlf. 7592 9678, e-mail: jonnaqvortrup@hotmail.com
Bibliotekar:	Vakant
Redaktør webmaster:	Kai Aurbo, Borggårdsparken 38, 7080 Børkop tlf. 7586 8315, e-mail: kaiaurbo@gmail.com
Forlystelsesråd:	Vakant
Suppleant: (Moccamester)	Niels Thomsen, Agatvænget 7, 7000 Fredericia tlf. 4045 2673, e-mail: aase.niels.thomsen@gmail.com
Suppleant: (ass. moccamester)	Vibeke Karlby, Rylevej 8, 5464 Brenderup tlf. 6444 2808, e-mail: karlby@privat.dk

Møder afholdes den 2. mandag i månederne september-april og ofte i samarbejde med Lillebælt Folkeuniversitet (FU). De begynder kl. 19.15 og afholdes på LOKALHISTORISK ARKIV, Frederik III's Vej 6, Fredericia.

Mødelokalet er åbent fra kl. 18.30, således at der er lejlighed til slægtssnak med individuel hjælp og rådgivning og til at benytte foreningens bibliotek. Møderne indledes med ”medlemmernes 10 minutter”, hvor der kan fortælles om gode oplevelser, givtige kilder, læses op, gives tips osv.

Udlån fra foreningens bibliotek sker i forbindelse med møderne og der vil altid være hjælp at hente til tyding af gotisk skrift eller ideer til at komme videre.
Kaffe/te ”ad libitum”: 10 kr.

Medlemskab (inkl. abonnement på ”Slægts-Tidende”) pr. år 220 kr. – par 300 kr.
GÆSTER ER VELKOMNE. Gæstebilletter 40 kr. pr. foredrag.

<http://www.trekanten-slaegt.dk>

Seneste medlemsmøder

Alle referater fra møderne finder du i sin fulde længde på foreningens hjemmeside:
www.trekanten-slaegt.dk

Referat af mødeaften den 9. april 2018

I samarbejde med Lillebælt Folkeuniversitet
28 deltagere.

Tema: **"Ingen Haandværksmand maa boe paa landsbyen"** v/Erik Kann, Kommunikationskonsulent, Rigshospitalet, København.

Af Niels Nybo Jakobsen sekretær og Jesper Ratjen, formand

I anledning af datoen sang vi efter forslag "frihedssangen": "En lærke letted"

Foredragets titel er hentet fra Danske Lov 3-13-23 (Som var den retslige hovedregel – med adskillige tilføjelser og ændringer undervejs, helt op til 1816)

"Ingen Haandværksmand maa boe paa Landsbyen, undtagen Grovsmede, Tømmermænd, Bødkere, Teglblændere, Pottemagere som gjøre sorte Potter, Hiulmænd, Murmestre, Skindere, Vævere som væve Blaar- og Hampelærret, Skræddere, som sye Vadmel og de Skomagere, som sye Bønderskoe."

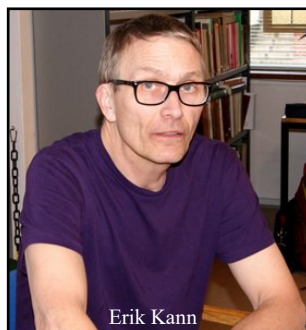
Disse få håndværkere måtte bo og udøve deres fag på landet frit og uden bevilling. Landhåndværket blev oftest praktiseret af husmænd.

Udøvelse af ALT ANDET HÅNDVÆRK på landet skulle foretages af håndværkere i købstæderne.

Der var for få håndværkere i byerne til at det kunne praktiseres i virkeligheden, men det formelle regelsæt fordrede, at hvis nogen alligevel ønskede at bosætte sig og udøve håndværk på landet, fordrede det tilladelse igennem DAN-SKE KANCELLI (som i tiden med enevælde varetog opgaver, som svarer til vore dages: Indenrigs-, Justits-, Undervisnings- og Kirkeministerium)

Lovens forudsætning om fuldstændig adskillelse mellem land og by var dog slet ikke virkeligheden.

Masser af andre end de i Danske Lov anførte håndværk virkede på landet

Erik Kann

Foredraget holdt sit fokus på godkendelser/bevillinger og nøjedes med to særlig vigtige grupper, som begge er scannet efter mikrofilm og kan tydes på arkivalieronline:

– **Supplik-protokoller** (Supplikker/ansøgninger om "alt muligt" henvendt til de enevældige konge 1701-1799)

Omfatter: "Register til Supplikker" og de tilhørende protokoller: "Supplikker"

Søges i DAISY: Arkivskaber: danske kancelli

Arkivserie: supplik

– **Adskillige bestillinger 1730-1848** (Oplyser om embedsbesættelser, tildeling af titler, privilegier og bevillinger vedr. diverse næringer)

Registre og de tilhørende protokoller

Topografisk ordnet med sted og sagsregister

Sagligt ordnet efter bestillingernes art

Søges i DAISY: Arkivskaber: danske kancelli

Arkivserie: adskillige bestillinger

Ved »Plakat af 3. april 1816« skete der ændringer:

"Ligesom ikke andre Slags Haandværkere end de, der nevnes i Lovens 3-13-23 og senere givne Bestemmelser, kan nedsætte sig paa Landet for at drive deres Haandværk, uden Cancelliets, efter de befundne Omstændigheder, givne særdeles Tilladelse, saaledes skal ogsaa de efter Lovene berettigede Landsbyhaandværkere have Overøvrighedens Tilladelse til at nedsætte sig paa de Steder, hvor de agte at tage Bopæl.

De Haandværkere som for Tiden maatte være bosatte paa Landet, og der have drevet deres Haandtering i 2 Aar, skal der dog uden Hensyn til de her tagne Bestemmelser fremdeles, naar de attraae det, igennem Cancelliet meddeles den i § 1 ommeldte særdeles Tilladelse."

D.v.s. : Alle udøvende landhåndværkere skal fortsat have bevilling.

Håndværkere, som udøver et fag nævnt i loven:

Eksisterende: Fornyelse af bevilling gennem Danske Kancelli

Nye udøvere: Bevilling gennem Overøvrigheden (Amtmanden / Københavns overpræsidium)

Øvrige fag: Søge bevilling gennem Danske Kancelli

Efter 1848: Indenrigsministeriet overtager kancelliets opgaver med tilladelser og dispensationer.

Indenrigsministeriet, 1. Kontor Register til resolutionsprotokol

Indenrigsministeriet, 1. Kontor Resolutionsprotokol

Vores medlem, Gudrun Bøgedal, gjorde os ved et møde i foråret opmærksom på, at Smidstrup kirke i det seneste kirkeblad fortalte om, at et stykke stjålet kirkesølv med indgraveret navn, var kommet til veje igen. – Det gav anledning til at afprøve nogle gode slægtsforskningskilder:

Stjålet, men genfundet kirkesølv fra Smidstrup med en interessant proveniens.

Af Jesper Ratjen, formand

Smidstrup sogns kirkeblad fra foråret 2018 fortæller om et stykke stjålet kirkesølv, som efter 38 år atter er dukket op. En årvågen slægtsforsker havde gjort menighedsrådet opmærksom på, at en lille sølvdåse med navnet *Langhaar* indgraveret på låget i efteråret 2017 var udbudt og solgt på Lauritz.com.

Oblatæske (foto: Lauritz.com)

Auktionshuset havde beskrevet varen således:

Rund, dansk barok dåse af sølv, drevet ligeløbende bort, glat korpus, låg med plakette med graveret adelsvåben med inskriptionen 'Anna Mette Langhaar - Wittue Von Weiss - 1723'. Stemplet monogram PS for mester Peder Nielsen Satterup, borgerskab i Fredericia 1713, død 1741. Ø. 9 cm. H. 4,2 cm. Vægt ca. 116 gr. Fremstår med aldersrelateret patina, mindre trykmærker.

Anna Mette Langhaar (1668-1738) hustru til Hans Peter Weiss.

Mange fine oplysninger, men auktionshuset var uvidende om proveniensens: At det var tyvegods fra 1979 og at dåsen da havde været Smidstrup kirkes ejendom som oblatæske i 256 år.

Anna Mette Langhaar - Wittve von Weiss 1723

Hvem var hun? – og enke efter hvem? – og hvilken tilknytning havde de til Smidstrup sogn? – og hvorfor 1723?

Frem for at google "Langhaar" – som henviser til en sværm af langhårede hunde, katte og skind eller "Weis", som er navn på adskillige firmaer og en chokoladestang, er det mere givtigt at benytte personnavneregistret til **Trap: Danmark** (5.udg.):

I navneregistret nævnes ritmester Claus Langhaar (†1698) i Skamby, Odense amt og kaptajn Claus L. Weis († 1757) til Rønshave, Smidstrup sogn, Vejle amt.

Da det tydeligvis drejer sig om militærpersoner i 16-1700-årene, er den bedste kilde: **J.C.W. & K. Hirsch: »Danske og norske officerer 1648-1814** (1909), hvor officerers militære karriere, evt. relation til andre officerer, ægtefæller samt våbentegninger ofte er oplyst. Værket er ikke trykt, men de 12 håndskrevne bind findes på Det kgl. Bibliotek, men står/stod (?) også i kopi på Rigsarkivet i København. – Selve værket er ikke scannet, men det er derimod det alfabetisk ordnede **seddelkartotek**, som Hirsch'erne (far og søn) førte som grundlag for deres værk. (Link til dette findes på vores hjemmeside under: Links - Soldaterrelateret).

På 2 sedler vedr.: **Weisz, Hans Peter** fanger vores øje også navnet på hans hustru: **Anna Mette Langhaar**, samt en række nyttige oplysninger med kildehenvisninger:

Løjtnant Hans Peter Weis ved 2. jyske nationale rytterregiment var faldet ved Höchststedt 13/8-1704.

Derved var hans hustru Anna Mette Langhaar blevet enke ("Wittve von Weis").

Hvordan kunne det gå for sig?

8 danske rytterregimenter (4500 mand) og 7 infanteriregimenter (8000 mand) var af Frederik d. 4 udlejet som hjælpekorps (auxillærtropper) til Holland og England mod Frankrig og Spanien i "den spanske arvefølgekrig" 1701-1713. Et af de blodigste slag fandt sted den 13. august 1704 ved Höchsted/ Blenheim (ved Donau), hvor hele auxillærkorpset deltog på nær 3 infanteriregimenter. 31 kavalleriofficerer faldt (deriblandt Hans Peter Weis, som "blev ved Höchsted") og 34 infanteristofficerer samt et ukendt antal menige. [Personalhist. Tidsskrift 9.Rk.3.Bd. (1930) s.196-99].

Weisz
Hans Peter
Af: 24. maj. Ryt. Regt. $\frac{12}{5}$ 1696
Lt. i 24. maj. Ryt. Regt. Brandenburg (Wittensberg)
Faldt ved Höchststedt 13/8/1704
Hans Peter opholdt sig i Landstaden Renscha
gen i Jylland 24. Maj December 1705
han 4 Børn af sin $\frac{6}{12}$ 1704 al 5 5
ved Rønshave paa All.
* Anna Mette Langhaar 17 -
Datter af Claus I
s. h. om er fulleg og 69 Aar gl. af. $\frac{12}{7}$ 1727 87

Weissen
Li
hans Enke Anna Mette
Langhaar ønsker om at Overt
dong og hendes Overst Skjæbning
men bliu Skjæfvalen i hendes
Bo (h. om er udeligt sig) 7 Fornijnde
for hendes 4 Børn (af $\frac{27}{7}$
1716 8 21

Fra Hirsch'
seddelregister
vedr. Hans
Peter Weis

På sedlerne ses følgende kildereferencer:

1) ref. *Sag December 1705*

2) ref. *Sag 6/12 1704 A § 5*

3) ref. *Sag 12/7 1737 § 7*

samt

4) ref. *Sag 27/7 1716 § 21*

Mail til "Spørg Rigsarkivet" afklarede betydningen af "ref. Sag" – som henviser til **Krigskancelliets refererede** [overfor Kongen] **sager**. Sagens hovedindhold refereres kort og den trufne beslutning noteres.

Sagerne er ikke scannede, men må bestilles på DAISY og ses på Rigsarkivet i København eller bestilles som "brugskopi" på mikrofilm til et landsdelsarkiv.

Søges i DAISY: Arkivskaber: Krigskancelliet

Arkivserie: Refererede sager

Enken havde 4 små børn at søge for

Som enke sad Anna Mette Langhaar Weis i 1704 tilbage med 4 små børn og søger gennem Krigskancelliet Hs. majestæt Kongen om, at måtte få tilbagebetalt det bestallingsgebyr på 200 Rdl., som hendes mand gennem sin chef oberst Utterwich havde betalt generalløjtnant von Plessen for sin løjtnantcharge. [ref. *Sag 6/12 1704*]

Anna Mette Langhaar Weis boede 1705 i Smidstrup sogn

Efter slaget ved Høchsted den 13. august 1704 blev der i december 1705 udarbejdet en navneliste over de faldne danske officerer og deres enkers opholdssted med henblik på at udbetale enkerne de faldne ægtefællers skyldige lønninger. [ref. *Sag December 1705*]. Af listen fremgår, at Anna Mette Langhaar Weis i 1705 boede i *Roushagen Landsby i Jylland*. (Hirsch mener, at det må være Rønshave på Als, mens listen, som bringes på tryk i *Personalthist. Tidsskrift* [9. Rk.3.Bd. (1930) s.196-99] peger på Holmans herred – hvilket vi jo kan bekræfte: Rønshave i Smidstrup sogn, Holmans herred).

Allerede i 1705! – og måske tidligere, boede familien Langhaar Weis i Smidstrup sogn, eftersom Hans Peter Weis' regiment: "2. jyske nationale rytterregiment" i 1689 og 1698 anføres som garnisoneret i Kolding amt. [4. dragonregiment - Wadschier.dk].

Rytterne og deres familier var indkvarterede hos bønderne på de mange kongeejede ryttergårde i rytterdistrikterne – Heriblandt Rønshave i Smidstrup sogn, Koldinghus rytterdistrikt.

I *Trap: Danmark* (5.udg.) står bl.a. om Rønshave:

"*Rønshave* . . . 1579 mageskiftet til Kronen. 1661 beboedes den (9 tdr. hartkorn) af skovrider Morten Heyring, 1717 af løjtn. Malte Sehested og **1732 af sen. kapt. Claus L. Weiss** († 1757), hvis svigersøn Niels Pedersen Smidt († 1799) 1765 købte den (4 1/2 tdr. hartkorn) for 519 rdl. på auktionen over Koldinghus Rytterdistrikt".

Om rytterløjtnant *Hans Peter Weis*, véd vi ellers ikke andet, end at han er udnævnt til løjtnant 12/5 1696 ved 2. jyske nationale rytterregiment [Hirsch] og var gift med Anna Mette Langhaar med hvem han havde 4 børn. Smidstrup kirkebog begynder først 1704, og den eneste af børnene, vi kender: *Claus Langhaar Weis* angives [i »geni«] som født i Flensborg 1699.

1716 et kriseår

I juli 1716 ligger Anna Mette Langhaar Weis så alvorlig syg, at hun forventer en snarlig død. Hun ansøger derfor Kongen om, at oberstløjtnant Donop og hendes øvrige slægtninge henholdsvis må forestå hendes skifte og blive formyndere for hendes 4 børn [ref. Sag 27/7 1716 § 21]

Er oblatæsken fra 1723 til Smidstrup kirke en votivgave?

Anna Mette Langhaar Weis døde ikke denne gang. Hun rejste sig fra sit formodede dødsleje og levede endnu en snes år. Måske kan vi her ane en forklaring på oblatæsken fra 1723: Det kan være en taknemmelighedsgave/votivgave, fordi hendes liv blev sparet.

Samtidig æres også hendes afdøde mand med gengivelse af slægternes våbenskjolde afbilledet som alliancevåben.

Weis

Langhaar

En af de fine ting ved Hirsch's sedler er de mange gengivelser af slægternes våbenskjolde, som er aftegnet efter forskellige arkivalier. Familien Weis's våbenskjold med de tre hvedeaks er aftegnet efter et segl i Rigsarkivets seglsamling. (Et våbenskjold med en naturalistisk skjoldfigur er oftest et borgerligt – ikke adeligt våben [Sv. Tito Achen]). Anna Mette Langhaar Weis har passende for situationen ombyttet den brynjeklædte hjelmfigur med en nøgen kvinde. Rytterfamilien Langhaars våbenskjold har bevaret det slagkraftige sabelhug. (Sønnen Claus Langhaar Weis var på det tidspunkt rytterløjtnant). [Våbenskjoldet tegnet af Hirsch efter "Indkomne sager 27/10 1697"]

I juli 1737 hører vi sidste gang fra Anna Mette Langhaar Weis, hvor hun indgiver et meget oplysende bønsskrift til Kongen [ref. Sag 12/7 1737 § 7]. (se næste side)

Anna Mette Langhaar er født i 1668 – sandsynligvis i København.

Eftersom Anna Mette Langhaar i 1737 selv nævner, at hun er 69 år, må hun være født i 1668. Hun er datter af Rebecca Salome Tidemann og Claus Langhaar, daværende kornet ved Ulrik Frederik Gyldenløves Rytterregiment, som i de år var garnisoneret i København [Hirsch], hvor Anna Mette må være født. Desværre begynder København Garnison kirkebog "først" i 1691.

Magistraten og Præsten Bergen 7 Lieutenant Weises Enke Anna
dal udi Fredericia Attesterer at Mette Langhaar hvis Mand er
sin er nødtrængende og i én Bleven udi Bataillen ved Hoch
søj alder samt Denge liggende. sted, beder allerunderdanigst,
at sin udi hendes bedrøvelige
og fattige tilstand, samt 69 Aars
alder og Svaghed, med een
Pension udi hendes korte Leve-
tiid, maatte benaades.

fiat
x Ordre.

Krigskancelliet Refererede sager 12/7 1737 § 7 (foto efter mikrofilm i læseapparat, JeR)

Magistraten og Præsten Bergen
dal udi Fredericia Attesterer at
hun er nødtrængende og i én
Høy Alder samt Senge liggende

x Ordre

7 Lieutenant Weises Enke Anna
Mette Langhaar hvis Mand er
bleven udi Bataillen ved Hoch
stedt, beder allerunderdanigst
at hun udi hendes bedrøvelige
og fattige tilstand, samt 69 Aars
Alder og Svaghed, med een
Pension udi hendes korte Leve-
tiid, maatte benaades

Efter nogle år med skiftende tjenester kom Claus Langhaar som ritmester ved 1. fynske nationale rytterregiment omk. 1680 til Skamby sogn på NV-Fyn. Rytterfamilien boede i Torup. I 1684 døde Anna Mette Langhaars mor i barselseng. Faderen Claus Langhaar, som var avanceret til major, døde 1698. I Skamby kirke står i forhallen en kæmpestor ligsten over dem.

Selv om Anna Mette Langhaar i sin ungdom må have boet i Skamby, ses hendes ægteskab med Hans Peter Weis ikke at være indgået her. Som tidligere nævnt skal en søn, Claus, være født i Flensborg 1699. – Hirsch nævner dog en kilde [ref. Sag 3/10 1729], som antyder fødselsår: 1704.

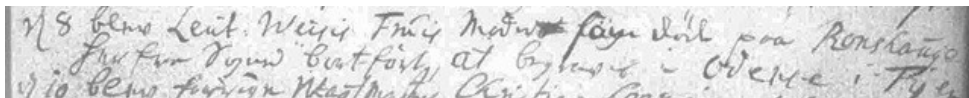
(25 år i 1729) for en søn Claus. (Den ældste Claus kan være død som lille).

Et forventet dødsfald på Rønshave. Hvad kan man tro? – Og hvad skal man mene?

Man kan tro, at Anna Mette Langhaar Weis's død må forventes få år efter hendes i oktober 1737 attesterede bedrøvelige tilstand. Vi bliver derfor ikke overraskede (snarere lettede) over at finde nedenstående notat i Smidstrup kirkebog i januar 1738: Vi vil derfor gerne læse: "Leut. Weises Fru Moder, som døde paa Rønshauge . . .".

Smidstrup kirkebog 1704-1775. Holmans h., Vejle a. Begravede januar 1738

[ao.opsl. 107/270]

Men pas på! – **Der er ugler i mosen!** – For hvad står der egentlig?

Der står:

d. 8 blev Leut. Weisis Fruis Moder, som døde paa Rønshauge, her fra Sogned bortført, at begravnes i Odense i Fyen.

Man *skal* mene, at man som udgangspunkt nødvendigvis må følge tekstens ordlyd. Det er altså ikke løjtnantens "Fru Moder", men hans svigermoder; hans Frues, Dorthæa Margrethe Hüschen's moder, som i januar 1738 er død hos dem på Rønshave. Har denne svigermoder relation til Odense? – Ja! I Odense byfogeds skifteprotokol 1726-1761 konstaterer vi, at hun (Cathrine Margrethe Hüschen) er enke efter kaptainløjtnant ved fynske nationale infanteriregiment Anthoni Adolph Hüschen, som døde i Odense 1729. At det er svigermoder-enkens lig som skal føres til Odense for at begravnes dér, giver derfor god mening. Hendes begravelse i Odense ses dog ikke. Kirkebogen for Odense Skt. Hans, som er kirken for militærfolk, nævner hende ikke, – men hun er jo også død udensofns. (Heller ikke i Odense Skt. Knud eller Vor Frue, som har lakune for begravede 1705-1741, ses hun begravet. – I Odense Skt. Hans Kirkeinspektoratets hovedregnskabsprotokol 1694-1822 kunne alternativt undersøges for betalte begravelsespenge?)

Hvad så med Anna Mette Langhaar Weis? Hvornår døde hun?

Selv efter en nøje gennemlæsning af Smidstrup kirkebog i årene efter 1737 er det ikke lykkedes at finde et notat om hendes død og begravelse – hvilket man dog skyldte hende efter hendes donation til kirken.

En standardløsning ville være at finde et skifte efter hende.

Så kunne et dødstidspunkt og -sted samt navnene på de 3 endnu ukendte af hendes angiveligt 4 børn, blive oplyst. – Men det er ikke lykkedes!

Rønshave i Smidstrup sogn hørte til Koldinghus Rytterdistrikt, men rytterdistriktets skifter omfatter kun rytterbønderne og deres familier.

Skiftemyndighed for militærpersonerne var regimentets auditor. [J. Green: »Slægtsforskning i lægdsruller, søruller og i hærens og søværnets arkiver« (2009) s.110]. (Står i vores bibliotek som P17 og P 23). For at finde arkivaliet skal man følge regimentsnavnekæderne frem til nutiden. Regimenternes navnekæder ses i ovennævnte bog af J. Green s. 81-92. Men ved umiddelbar søgning i DAISY klares det automatisk.

Hvilket regiment hørte rytterenken til?

Hendes mand, Hans Peter Weis var løjtnant ved »2. jyske nationale rytterregiment«, men ingen relevante skifte-arkivalier er bevaret.

Hendes søn, Claus Langhaar Weis, som hun boede med på Rønshave var 1733 steget af hesten og blevet "fodtudse" i det samme år oprettede »Søndrejyske nationale Infanteriregiment«. Fra 1735 som løjtnant [Hirsch]. Heller ikke her er relevante skiftearkivalier bevaret.

Så vi sidder tilbage med uforrettet sag!

På »geni« lægger man låg på Anna Mette Langhaar Weis i 1738 – men dem om det!
Der er ingen tvivl om, at hun er død, men nu har fået nyt liv i Smidstrup-menighedens bevidsthed!

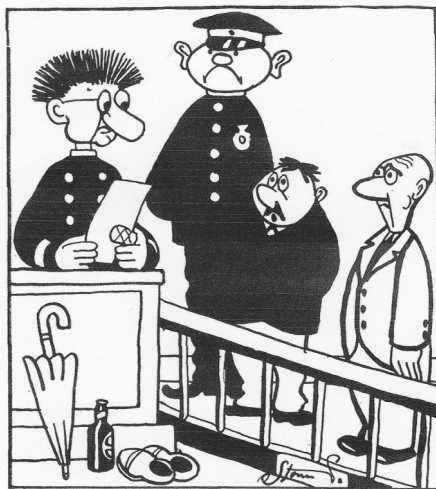
Smidstrup kirke. Opført mellem 1050-1250. Tårn og kapel fra omk. 1470. Hovedrestaureret 1754 (foto 31. maj 2018 JeR)

Rønshauge i Haastrup, Smidstrup sogn – Ejendommen eksisterer stadig, men har naturligvis i de forløbne 300 år mange gange skiftet udseende og funktion. Sidst til det helt ekstreme.

Persondataloven og os

af Jesper Ratjen, formand

© Storm P. Museet med tilladelse

Der er regler for, hvad man må videregive af personoplysninger til offentligheden. *

At EU ved en forordning har dikteret medlemslandene indholdet af en "Persondatalov", som trådte i kraft den 15. maj 2018, kan vist ikke have undsluppet nogens opmærksomhed.

På hvilken måde bliver vi slægtsforskere, som jo i overvejende grad baserer vores arbejde på netop "persondata", berørt af den meget restriktive og ømskindede persondatalov?

Sund fornuft og almindelig hensyntagen, som altid må være grundlaget for formidling af vores slægtsforskning, slår ikke helt til.

NB! Loven omfatter ikke den slægtsforskning, der drives som privat hobby og kun deles med familien.

Det er først, hvis dine slægtsforskningsresultater formidles til offentligheden – typisk på internettet, at der er begrænsninger på det tilladte.

Slægtstræer med udelukkende "ikke-følsomme" oplysninger må frit lægges ud.

– Dog kan nulevende personer gøre begrundet indsigelse, men udelukkende vedrørende sin egen person. Det er slægtsforskeren, som afgør, om begrundelsen er vægtig nok til at personen (omtalt med banale ikke-følsomme oplysninger) slettes på slægtsoversigten.

"Følsomme" personoplysninger må kun formidles til offentligheden efter udtrykkelig samtykke fra den pågældende; – hvis vedkommende ikke allerede selv har offentliggjort oplysningerne.

En forbillig oversigt er leveret af DIS-Danmark v/ Per Andersen

	Nulevende personer	Afdøde personer
Ikke-følsomme oplysninger	Kan offentligøres af slægtsforskere. Dog har personen selv indsigelsesret	Kan offentligøres af slægtsforskere
Følsomme personoplysninger	Kan alene offentligøres med udtrykkelig samtykke fra den pågældende person	Kan offentligøres 10 / 75 år efter den pågældende person er død *

Ikke-følsomme oplysninger:

- Navn
- Fødselsdato og -sted
- Dødsdato og -sted
- Navn på ægtefælle og dato og sted for ægteskab
- Nærmeste familie, evt. i form af familietræ
- Øvrige basale stamoplysninger

Følsomme personoplysninger:

- *Portrætfotos af personen !*
- Religiøs eller filosofisk overbevisning
- Racemæssig eller etnisk afstamning
- Seksuel orientering
- Politiske el. fagforeningsmæssige tilhørsforhold
- Adoption, separation / skilsmisse
- Væsentlige sociale forhold (bl.a. økonomiske)
- Helbredsmæssige forhold - herunder vel selvmord / selvmordsforsøg
- Straffemæssige forhold
- Andre rent private forhold (f.eks. private stridigheder)

* Vær opmærksom på, at nogle følsomme personoplysninger, som f.eks. adoption, skilsmisse, selvmord, kriminalitet ifølge Arkivloven først er tilgængelig 75 år efter sagens afslutning. (Med mindre du har søgt og fået en særlig personlig tilladelse til strengt personlig brug).

Ophavsretsloven kan også diktere restriktioner

Læs i øvrigt Per Andersens grundige gennemgang af "Persondata og loven" på: <http://www.familiesogning.dk/178416629>

Mange såkaldte "personfølsomme" oplysninger kan dog ofte ses offentliggjort på bl.a. avisernes navnesider. Med navn, alder og portrætfoto fortælles frejdigt om politiske, religiøse, seksuelle, økonomiske og samfundsrelaterede interesser og tilknytninger.

Navne

RUNDE FØDELSSDAGE MANDAG DEN 2. JULI TIRSDAG DEN 3. JULI

80 ÅR

Benny Knudsen, fhv. forstander, Bogø. Benny Knudsen er født og opvokset i Odense og har en realeksamen fra Mulernes Legatskole, handelseksamen fra Tietgenskolen og lærereksamen fra Odense Seminarium. Han begyndte som lærer på Bogø Kostskole i 1962, blev viceforstander i 1970 og forstander i 1988. I 1992 oprettedes Idræts efterskolen Grønsund, hvorefter Benny Knudsen var forstander for begge skoler, indtil sin pension i 2005. I 1985 blev Benny Knudsen indvalgt i byrådet i Møn Kommune for Venstre. Han har været socialudvalgsformand og medlem af økonomiudvalget. Efter kommunalreformen i 2006 blev han indvalgt i kommunalbestyrelsen i den nye Vordingborg kommune. Han forlod kommunalpolitik i 2010. Benny Knudsen er rotarianer. Han har været præsident for Stege Rotary Klub, distrikts-governør og formand for Rotary Danmark.

50 ÅR

Pia Nissen, adm. direktør, København. I 1980'erne og 1990'erne lagde Pia Nissen sine feminine privatheder uhmættet frem i de kulørte mandeblade, og hun var længe mandebladenes fortrukne model. I 2001 blev hun adm. direktør og indehaver af et blandt fotografer legendarisk fotohus i København, Schiller & Co, der er et fællesskab af selvstændige kreative virksomheder. Sidenhen blev hun adm. direktør og ejer af United-Creatives ApS.

40 ÅR

Thye Christian Fønss-Lundberg, forfatter og kunsthistoriker, Hellerup. Han blev uddannet kunsthistoriker fra Aarhus Universitet i 2011 og har siden arbejdet som forfatter, kurator og foredragsholder. Særligt den kongelige kunst har været et omdrejningspunkt i hans forfatterskab. Han har bl.a. stået bag "Portrætter af en dronning" (2011), "Tilbage til Fredensborg" (2013) og "Åbent Hjerte" (2014), som blev skabt i samarbejde med prins Henrik, og som resulterede i udstillinger i Augustenborg og Paris. Privat bor han med sin mand, seniorrådgiver Kim Fønss-Lundberg. De bruger det meste af deres fritid på rejser eller i sommerhuset ved Vejby Strand.

På forespørgsel oplyser Jyllands-Postens navneredaktør, at *navnestoffet oftest bringes på opfordring fra personerne selv eller en af deres nærmeste, som har indsendt materiale og billede.*

Oplysningerne må derfor formodes at være leveret af personen selv og derfor frit anvendelige under almindelig hensyntagen. **Husk som altid: At opgive kilden for vurdering af troværdigheden!**

(Oprindelig tekst til Storm P-tegningen: *“Er De sikker på, at det er den Herre, som stjal Deres cykel? – Efter det krydsforhør er jeg ikke sikker på, om jeg overhovedet har haft en cykel!”*)

Om at identificere gamle portrætfotos

Af Niels Nybo Jakobsen, næstformand & sekretær, TSF.

I 1992 døde min faster; mange gode familiehistorier begynder sikkert med et dødsfald. Jeg har aldrig kendt eller mødt min faster, idet hun var på dårlig fod med min far – og vistnok med en hel del andre mennesker. Hendes sidste bopæl var i Sydhavnen i København.

Eftersom min far var syg og boede i Kolding, hvorimod jeg dengang boede på Sjælland, tilbød jeg at tømme lejligheden. Min bagtanke var at opsnappe billeder, breve og dokumenter af familiehistorisk værdi. Jeg blev ikke skuffet, da jeg i hendes gemmer bl.a. fandt min fars forældres vielsesattest. Jeg havde i årevis uden held søgt efter deres vielse.

Min farmor havde 3 børn i sit første ægteskab med Mads Nielsen Gerding, som var gårdmand på ”Nyvang” i Bromme lidt nord for Sorø. Han døde af den spanske syge februar 1919 efter at have tjent i sikringsstyrken under 1. verdenskrig. Ikke længe derefter flyttede min farfar, Kristen Jacobsen, som da var forvalter på Bromme Mølle, ind på Nyvang. I marts 1920 blev det til ægteskab – iflg. den fundne attest – i en kirke i København. I oktober blev min far, Holger, født, og i februar 1923 fulgte så hans helsester, Gerda. Min farfar havde således giftet sig til en god gård og i alt 5 børn, og han kvitterede ved at gøre tydelig forskel på egne og hendes børn i sit testamente!

Kristen var født på Sdr. Nybo i Tvis sogn syd for Holstebro i august 1877. Alle hans efterkommere har ved dåben fået Nybo-navnet, som han ikke selv bar – men dog ca. halvdelen af hans 9 søskende.

Farmor var Laura Kirstine Hansen, hvis far; Jens Hansen, var 3. generation på gården, og i dag er en søn af hendes første datter (fars halvsøster, Esther) gårdmand, om end jorden er bortforpagtet. Han er således 6. – og formentligt sidste – generation i slægten på gården. Laura døde 1941, hvorefter Kristen påbegyndte vejen mod aftægt og generationsskifte.

I Gerdas efterladte papirer forefandttes bl.a. attester, fotos, en dagbog (kladdehæfte) og adskillige breve fra tyske soldater fra krigens tid. Blandt billederne var et portrætfoto af tydeligvis en SS-mand.

Der var intet navn; men jeg antog, at det måtte være en af de soldater, som havde skrevet til hende, mens de var ved fronten, og som hun måtte have mødt i Danmark eller mens hun arbejdede på fabrik i Tyskland.

Portrætfotos uden angivelse af navn er lidt af et mareridt for familiehistorikere. For ca. 100 år siden var det god skik, at få taget fotos af sig selv og sine, og så få dem sat i albums fremstillet til formålet. Mange af os har vel et eller flere af disse albums hjemme på hylden, og kun de færreste personer lader sig umiddelbart identificere. Foruden familie-medlemmer er der også ofte fotos af venner, bekendte og naboer, så der har sikkert været en livlig ”byttehandel” med fotos, efter at de er kommet fra fotografen. At der 100 år senere sidder folk og grunder over, hvem personerne er, faldt åbenbart kun de færreste ind. Hvert år mister tusindvis af portrætfotos deres værdi, fordi ingen længere husker, hvem de repræsenterer. Lad os være enige om at bekæmpe denne uskik: Få skrevet navne o.a. væsentlige oplysninger på bagsiden af billederne!

Så gik der 25 år (efter 1992), hvor en af mine kolleger en november-dag (2017) spurgte mig: ”Niels, hvordan staver du dit Jakobsen?” Jeg svarede, at det var med ”k”, hvorefter han syntes en smule skuffet. Jeg sagde, at det i tidligere tider blev skrevet vilkårligt, og det som sådan var ligegyldigt. Jo, han var i færd med at læse Søren Kam’s erindringer ”Et liv uden fædreland”; Søren Kam var en dansk nazist og østfrontfrivillig, som aldrig blev dømt for et mord begået 1943 på en redaktør i København. Søren Kam levede resten af sit liv i Tyskland og døde 2015, hvorefter hans erindringer blev udgivet under kyndige kommentarer ved professionelle historikere. Søren Kam beskriver heri sit gode forhold til en anden dansk nazist og østfrivillig, Carl Nybo Jacobsen. Det var det navn, som fik min kollega til at tænke på mig. På side 156 er der et foto af Carl. Den bog måtte jeg naturligvis eje, så jeg ønskede mig den i julegave. De 500 sider kostede kun 100 kr., men det blev en lang ventetid til jul. Til gengæld kunne børnene så give deres far en gave, som han virkelig ønskede sig! Bogen var læst før nytår. Billedet af Carl bragte straks noget frem i erindringen: Det var jo et af de billeder, som Gerda havde i sine gemmer!

Carl Lauritz Nybo Jacobsen var søn af min farfar, Kristen’s, ældste bror, Jacob Nybo Jacobsen; født 11. august 1913 i Lørslev på Mors, mens Jacob var inspektør på herregården, Højriis. Jacob var en dygtig landmand og rejste landet rundt til forskellige herregårde, hvor han fungerede som forvalter m.m. i kortere eller længere tid ad gangen. En tid var han på Nebbegård ved Børkop.

Således fik jeg identificeret Carl; han var altså Gerdas (og min fars) fætter. På officers-skolen i Bad Tölz blev der taget portrætfotos af de unge mennesker, som de så kunne dele ud af til venner og bekendte. Søren Kam havde endnu på sine gamle dage en bunke af disse fotos, som han delte ud af til besøgende, herunder journalister og historikere.

Carl Nybo er nævnt i flere bøger om krigen, som er udkommet de senere år. Teksten herunder er klippet ud af slægtsbogen:

Carl var landbrugselev på Ødemark, en herregård i Bromme sogn nord for Sorø, mens faderen boede på Nyvang samme sted.

Carl blev senere forvalter hos Erik Grevenkop Castenskjold på St. Frederikslund mellem Sorø og Slagelse, som var erklæret nazist (dog udmeldt af DNSAP 1941); Carl skal være indmeldt i partiet 1934. Under indtryk heraf (og måske også fra faderen) meldte Carl sig 1940 frivilligt til Waffen-SS-Division Wiking i regiment Nordlands kompagni, som senere kæmpede på østfronten. Han opnåede rang af SS-Untersturmführer. Carl døde 20 december 1943 ved Oranienbaum-kedlen (vest for Leningrad), angiveligt dræbt af en landmine; Holger tænkte ofte på ham i løbet af juleaften mange år senere. Mere om Carl kan læses i Søren Kams erindringer "Et liv uden fædreland" (Kirkebæk og Lauridsen, 2015), f.eks. side 133. I Gerdas efterladte papirer forefandttes to fotos af Carl, det ene en pendant til det foto, som er vist i bogen, side 156; det andet er vist her.

Carl deltog på nationalisternes (Franco's) side i den spanske borgerkrig (Morten Møller: "De glemtes hær – Danske frivillige i den spanske borgerkrig", 2018). Peter Møller Hansen har flere henvisninger til Carl Nybo i bogen, "Troskab – Dansk SS-frivillig E. H. Rasmussens erindringer 1940-45" fra september 2017, hvor det også oplyses, at han var medlem af SA og desuden deltog i vinterkrigen 1939-40 – det sidste er muligvis ukorrekt. Side 149f står bl.a. om regiment Nordland i Miusstillingerne, vinteren 1941-42: *Jeg lå sammen med min gode kammerat nordjyden Carl Nybo, som jeg jo havde fulgtes med helt fra Klagenfurt. Han var ni år ældre end jeg, sømand af profession og havde endvidere været SA'er samt deltaget i Finlandskrigen. Hertil kom, at han var en ordentlig behåret kleppert med kæmpe hænder og fødder. Kort sagt: en rigtig hård hund med masser af praktisk erfaring. Når russerne ikke var alt for aktive benyttede vi ofte muligheden for at komme ud af vores bunker og tage overdelen af tøjet af. Med sine store hænder skrubbete Nybo så min krop med sne, til den blev helt varm, og herefter var det af med støvler og bukser, for at underkroppen også kunne få en tur. Bagefter gjorde jeg det samme med ham, og på den måde formåede vi at holde varmen lidt. Ikke mindst havde det også en hygiejnisk funktion, og jeg kan oprigtigt sige, at jeg ikke tror, jeg havde klaret mig igennem uden forfrysninger, hvis ikke jeg havde haft Nybo ved min side. Vinteren tog til i styrke, og snart passerede vi 40 graders kulde...*

Carl synes at være drevet af bl.a. en stærk anti-kommunisme. Denne var udbredt i Vesteuropa og ikke mindst i Skandinavien, hvor man så Sovjetunionens overfald på Finland som et angreb på Norden. Det er dog utvivlsomt, at der også var stærke nazistiske sympatier, eftersom officersuddannelsen i Waffen-SS også omfattede politisk skoling.

Lars Larsen på FaceBook: *Carl meldte sig til Waffen-SS 26. juni 1940 og blev en del af Regiment Nordland i Division Wiking. August 1943 overført til Regiment Danmark, og deltog i partisanbekæmpelse i Kroatien i efteråret 1943. Den 19. december 1943, trådte han på en mine.*

En dagbog jeg er i besiddelse af, skriver dagbogsskriveren følgende om episoden. "Har i dag mistet en mand, han havde begivet sig ud i et minefelt, venstre arm, underlivet og begge ben totalt ødelagt. Jeg kunne intet gøre, gav ham en dosis morfin og det snaps han ville have. Har i aften fået at vide, at manden er død, godt for ham".

Lars Reinhardt ("Bøllebank") Møller har også omtalt Carl i sin bog, "Snigskytter", 2013, side 355-56: *"Ved opstilling af regiment Nordland skulle der findes egnede skytter til finskytteuddannelsen... En af disse var Carl Nybo fra 1. kompagni. ... i 1930'erne deltog han som frivillig på fascisternes side i den spanske borgerkrig. Han meldte sig i foråret (må være 1940) til Waffen-SS, hvor han blev udpeget som finskytte pga. sine særdeles gode skydefærdigheder. Da Tyskland angreb Sovjetunionen, var han indsat som finskytte, og han blev beskrevet som frygtløs og blev såret flere gange. Ved sin død var han bl.a. dekoreret med Jernkorset af 1. klasse, Nærkampspændet for 15 dages nærkamp, og de såredes mærke i guld for minimum at være blevet såret 5 gange. I 1942 kom han på junkerskole i Sydtykland og blev herefter delingsfører ved regiment Danmark, hvor han udmærkede sig, først i Kroatien og senere i Rusland, hvor han var meget populær blandt sine soldater. Han faldt 21. december 1943."* Lars Møller baserer sig bl.a. på upubliceret manuskript af Jens Post: "Danske officerer i tysk tjeneste 1940-45".

Men tilbage til fotoalbummet. På Nyvang findes stadig 2 albums, som jeg har haft lånt for at scanne samtlige billeder. Billederne udmærker sig ved den tidligere omtalte anonymitet; dog er der ved nogle af personerne skrevet "min kusine", "bedstemor" og den slags. Man er altså ikke helt på bar bund. Det menes, at 1. personen er min fars ældste (halv-)søster, Esther, altså moderen til den nuværende gårdejer. Særlig interesse påkaldte sig "bedstemor og bedstefar", som ses herunder.

Hvis det er Esthers bedsteforældre, må det være hendes fars eller hendes mors forældre. Hendes mors (Lauras) forældre var Ingeborg Sofie Jensen (f. 1858) og Jens Hansen (f. 1840), begge fra Bromme. Ingeborgs far var også en Jens Hansen; men hun har stadig (efter 1852) fået det patronyme efternavn.

Jeg har i mange år haft et billede af Ingeborg som gammel kone. Når man sidestiller den unge og den gamle, fornemmer jeg en stærk lighed (se herunder).

Hvis ligheden står til troende, er manden på billedet herunder hendes ægtemand, Jens Hansen, som jeg ikke tidligere har set billede af. I albummet var der flere billeder af ”bedstefar”. Det synes overvejende sandsynligt, at det er samme person, d.v.s. min oldefar, Jens Hansen. Hans fødsel 1840 kan også harmonere godt med deltagelse i 1864-krigen, som uniforms billedet antyder.

Jeg har endnu ingen oplysninger om hans evt. deltagelse i krigen; der er ret mange Jens Hansen'er! Måske nogen i foreningen kan være behjælpelig her, således identifikationen af oldefar kan gøres definitivt?

Troldhedebanens ekspeditjonslokale på Dybvadbro station 1947 (fotoğraf ukendt).

På Troldhede-Vejen-Kolding privatbane (1917-1968) var 8 af 12 stationer "Ekspeditrice-betjent". Det var de ansatte baneformænds hustruer, der som ekspeditricer skulle klare ALT vedrørende stationsbetjeningen: Sætte signal, sænke/hæve vejboommene, signalere afgang. Dybvadbro, første station efter Kolding, var krydsningsstation, så der kunne holde et afventende tog på sidesporet. Det var også ekspeditricens ansvar, at dette foregik korrekt. Stationen fungerede endvidere som postekspedition med 3 udgående ruter. Dertil billetsalg og daglige regnskaber for postekspeditionen og månedlige for banen.

1917-1951 var banemester/ekspeditrice- parret Christian og Maren Thomsen ansat ved Dybvadbro Station. Fra 1942 aflastede datteren Herdis sin gigtplagede mor ved morgen- og de sene aftenvagter. (Kilde: H. Kjerside, Finn & Steen Christensen: »Troldhedebanen« (2002))